

פרסים, מועמדות לעליון

צבי נוח מסביר מדוע גביזון ראוייה לפרס הלשכה למרות שהיא מבקרת את התבטאויות הנשיא ברק בעניין המהפכה החוקתית ובעניינים אחרים. הוא מניח שגם ברק עצמו היה מתנגד להוקעתה.

גלובס, 28 בדצמבר 1999

פרופ' גביזון ראוייה לפרס הלשכה / עו"ד צבי נח

הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין החליט להעניק לפרופ' רות גביזון את פרס הלשכה (עשרה מחברי הוועד תמכו, שלושה התנגדו). יש שסברו, שמתן הפרס ישתמע כהתרסה כנגד מערכת המשפט.

הטענה שמתן פרס לאחד יכול להוות התרסה כלפי האחר נשמעת משום-מה טבעית אצלנו, שהרי דומה כי התרגלנו לכך שבכל נושא יש "אנחנו" ויש "הם". פרופ' גביזון ועשייתה המקצועית אינם זקוקים לדברי סגוריה. מדובר במלומדת בכירה בתחום המשפט, בעלת קתדרה משלה באוניברסיטה העברית, מחברתם של ספרים וחיבורים חשובים בתחום המשפט. פרופ' גביזון משמשת בשנים האחרונות כיו"ר האגודה לזכויות האזרח. חשוב מכל אלה, המכירים את פרופ' גביזון מאוחדים בדבר יושרה האישי והאינטלקטואלי.

פרופ' גביזון נתברכה בדעות עצמאיות, מלומדות, לגיטימיות, מנוסחות בבהירות ונאמרות בקול צלול. אכן, דעותיה המלומדות של פרופ' גביזון אינן עולות בקנה אחד עם הדעות שמביע, למשל, נשיא בית המשפט העליון, השופט ברק. פרופ' גביזון איננה היחידה שמשמיעה ביקורת כלפי המדיניות השיפוטית והפרשנית שמפגין בית המשפט העליון, בראשות הנשיא ברק, בהקשרים שונים.

ערב מינויו לנשיא בית המשפט העליון יצא הנשיא ברק בהכרזה כי שני חוקי יסוד שחוקקה הכנסת בשנת 1992 מהווים "מהפיכה חוקתית". על יצירת "חוקה" יש מאין למדינת ישראל נטושה מחלוקת ואין לטאטא אותה מתחת לשטיח חיינו ולבטח לא בדרך של הוקעת המתנגדים לפרשנות חקיקתית זו, שדומה כי אין לה אח ורע במדינות אחרות של העולם.

גם כנסת ישראל הופתעה לשמוע את הכרזתו של הנשיא ברק. לכנסת לא היה ידוע, בלשון ההמעטה, על הולדתה של חוקה. למרות גודש הפסיקה "החוקתית" בשנים האחרונות, ולמרות הטבעת מטבעות לשון "חוקתיים" בפסיקת בתי המשפט, עדיין מגזרים רבים של הציבור אינם מכירים בקיומה של חוקה למדינתנו. גם המצדדים בגישת הנשיא ברק מודים בעובדה היסודית, לפיה ה"חוקה" יציר בית המשפט אינה מסדירה סוגיות בסיסיות ביותר הראויות להסדרה בחוקה של ממש.

כדאי להזכיר שלעיקרי דעות אלו, בגוונים ובהדגשים שונים, שותפים גורמים נוספים ממערכת המשפט (ומערכות אחרות), כולל נשיא בית המשפט העליון בדימוס השופט לנדוי ושופט בית המשפט העליון מישאל חשין. כמותם, גם פרופ' גביזון מסרבת להצטרף לעדת אומרי ה"אמן" אחר בית מדרשו של הנשיא ברק. כלרבים וטובים אחרים, גם לפרופ' גביזון ביקורת על ליקויים נוספים הקיימים במערכת המשפט. בד בבד מקפידה פרופ' גביזון בכבודו של בית המשפט ואת ספר ביקורתה על "המהפכה החוקתית" פותחת היא בדברי דאגה פן ייעשה שימוש בחיבורה לניגוח בלתי ענייני של בית המשפט. אכן, יש המנגחים ומתנגחים בבית המשפט מטעמים כאלו ואחרים, וככל שהטעמים והדרך אינם ענייניים, ראוי להוקיעם. יחד עם זאת, אין לערב את אלו עם ביקורות לגיטימיות ואפילו קשות שיש כלפי מערכת המשפט, הן בסוגיית "החוקה" והן בסוגיית ליקויים תפקודיים של המערכת.

לפני שבועות מספר ניתן פרס ראש לשכת עורכי הדין לעיתונאי משה נגבי. האם היינו מעלים על דעתנו להתנגד למתן הפרס בשל הביקורות הענייניות שהיו בפיו של מר נגבי על בתי המשפט, או, למשל, בשל הכותרת שליוותה את אחת מרשימותיו ואשר התייחסה לפסיקת בית המשפט העליון בפרשת אל-עביד, "המשפח הפלילי"?

ולבסוף, ראוי לנו שנאמין כי גם נשיא בית המשפט העליון, השופט ברק, לא היה תומך בהוקעתה של פרופ' גביזון בשל דעותיה העצמאיות והאמיצות או בשל ביקורתה העניינית.